

Privataus sektoriaus įmonių konkuravimas su valstybinio sektoriaus įmonėmis: problemos, svarbiausios bylos

Jūratė Šovienė

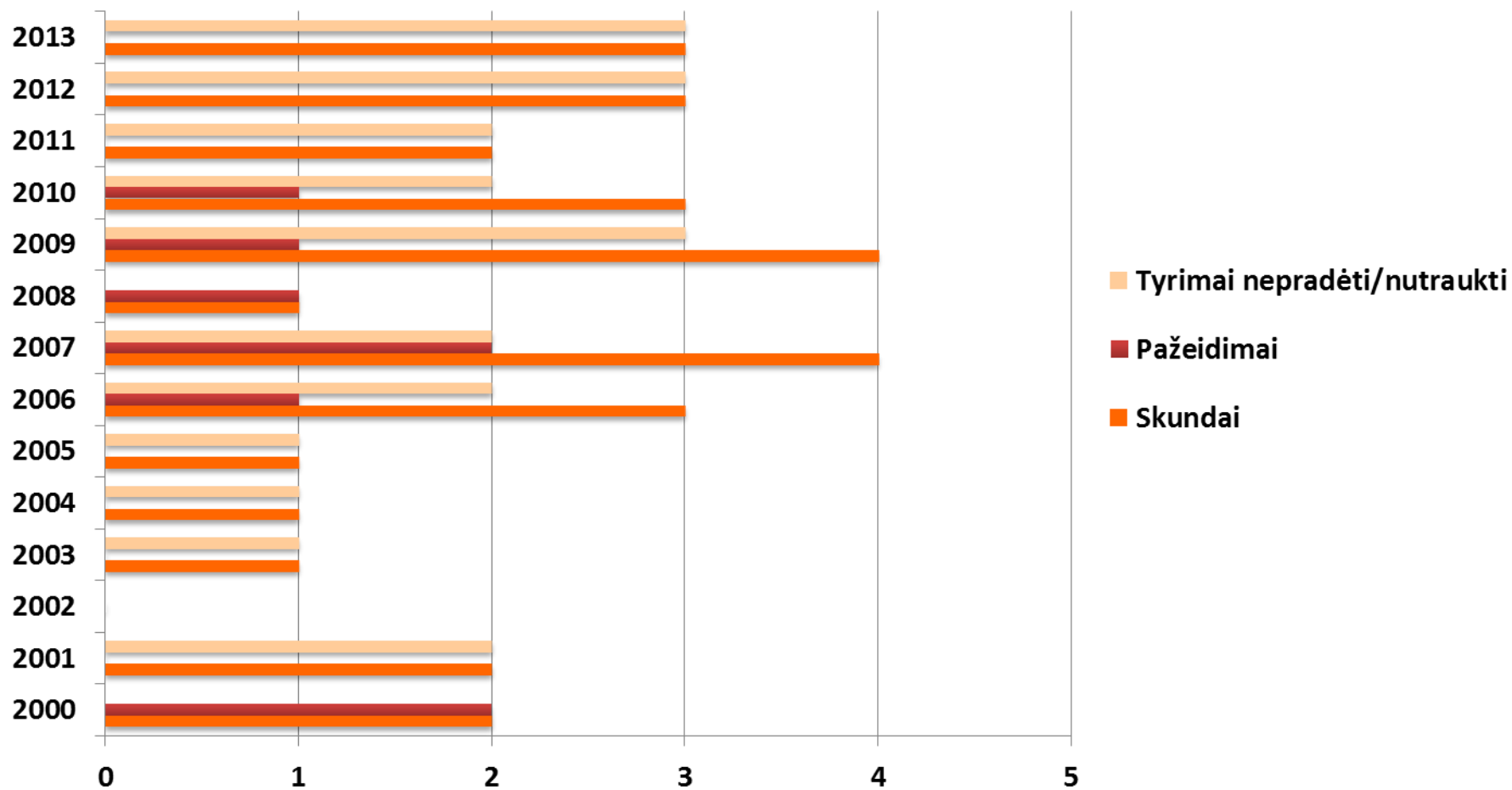
Konkurencijos tarybos pirmininko pavaduotoja

Dėl ko skundžiasi privatus verslas?

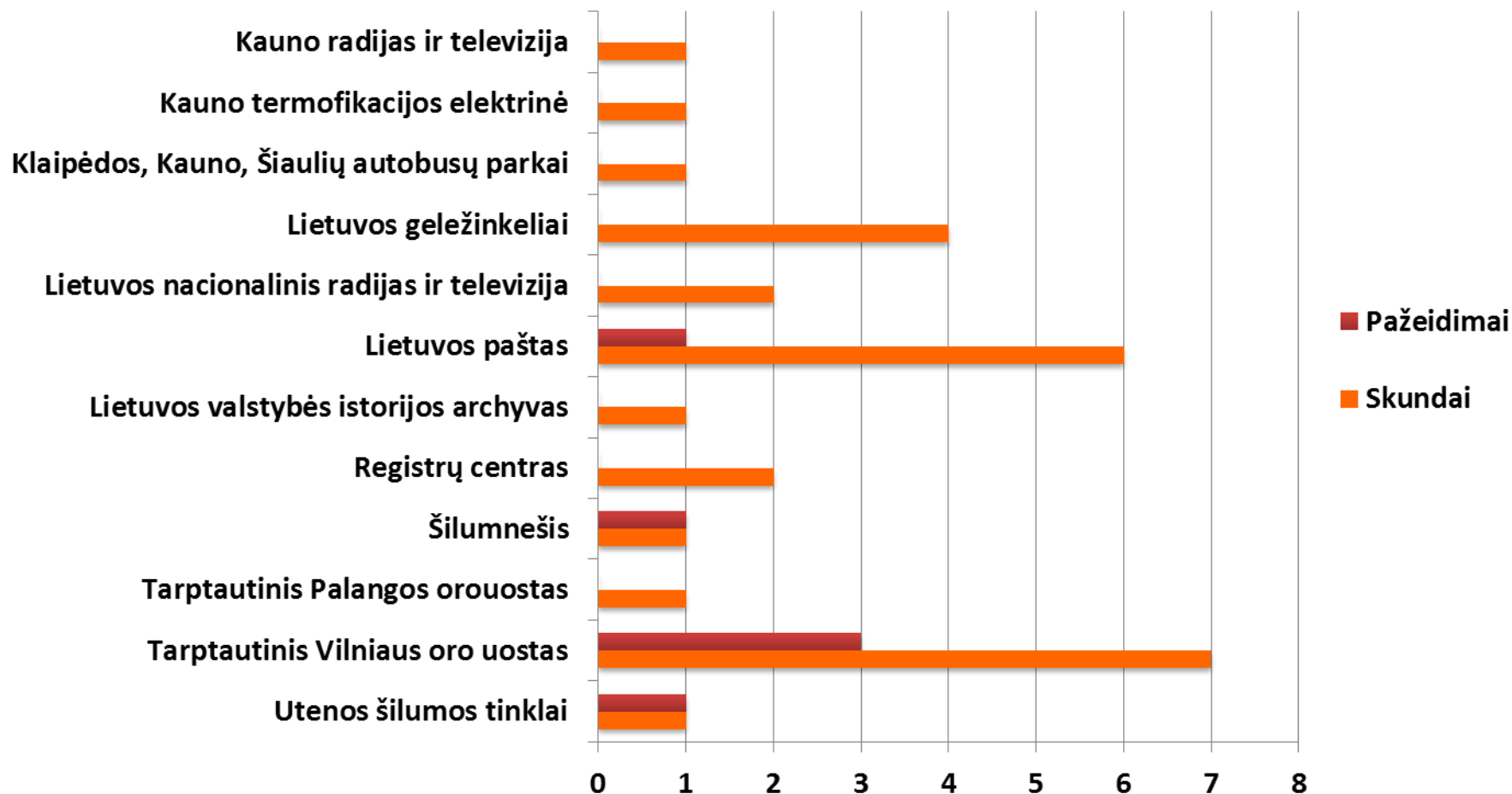
- Valstybės įmonės **piktnaudžiauja** rinkoje, kurioje užima dominuojančią padėtį (KĮ 7 str.):
 - sudaro kliūtis konkurentams įeiti į su dominuojančia susijusias rinkas
 - taiko grobuoniškas kainas
 - taiko nesąžiningas kainas

Konkurencijos įstatymo 7 str. pažeidimai

Valstybės įmonės, dėl kurių skūstasi

Utenos šilumos tinklai

- 1999
 - Klientui, pranešusiam apie tai, kad ketina pasirinkti alternatyvų šilumos tiekimo šaltinį, reikšmingai padidino kainą.

Lietuvos paštas

- 2004
 - piktnaudžiavo dominuojančia padėtimi rezervuotųjų pašto paslaugų rinkoje ir siekė išstumti konkurentus iš glaudžiai susijusios sąskaitų spausdinimo, lankstymo ir vokavimo rinkos

Tarptautinis Vilniaus oro uostas

- 2006 – 2008
 - neįleido konkurento į aviacinio benzino ir reaktyvinių degalų tiekimo orlaiviams TVOU rinkas
- 2009
 - suteikė galimybę naudotis oro uosto infrastruktūra, tik su sąlyga, jeigu klientas teiks dar vieną antžeminę paslaugą orlaiviams, kurios teikti neketino
- 2007 – 2008
 - be objektyvių priežasčių ribojo konkurento galimybes plėstis aviacinio benzino ir reaktyvinių degalų tiekimo orlaiviams TVOU rinkose

Lietuvos geležinkeliai

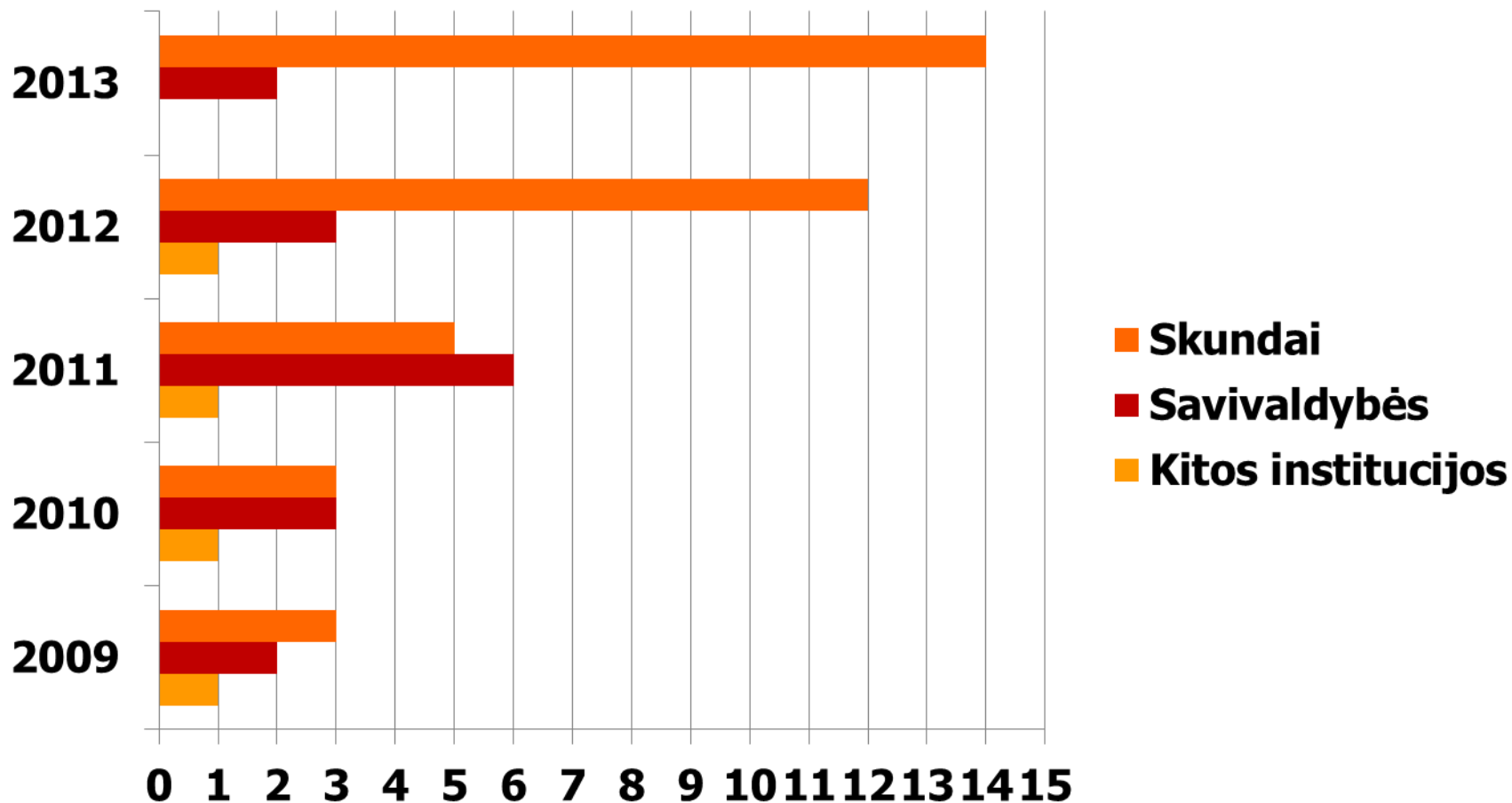
- 2010
 - kaltinami dėl „grobuoniškų“ veiksmų: taikomos keleivių vežimo geležinkelio transportu vietiniais maršrutais kainos, neviršija kaštų
 - kaltinimai nepasitvirtino, tyrimas nutrauktas

Dėl ko taip pat skundžiasi verslas ?

- Viešojo administravimo subjektai **privilegijuoja valstybės** bei **savivaldybių valdomas įmones** (KĮ 4 str.)
- Tendencijos:
 - **kuriami barjerai** įeiti į rinką VVI konkurentams:
 - vidaus sandoriai
 - „Prašom, užėikite... kada nors“
 - **plečiama** VVI teikiamų **komercinių** paslaugų sfera
 - **steigiamos naujos** VVI, teikiančios komercines paslaugas

Nustatyti Konkurencijos įstatymo 4 str. pažeidimai

Kas lemia konkurencijos ribojimą?

- įmonės padėtis rinkoje?
- įmonės statusas?
- interesų konfliktas?
 - reguliuoja rinka v. veikia rinkoje
 - teikia viešąją paslaugą v. komercinę paslaugą
- neatgrasančios sankcijos? jų nebuvimas?
- privačių ieškinių dėl žalos atlyginimo nebuvimas?
- menkas konkurencijos kultūros lygis?

Kodėl valstybė dalyvauja versle?

- pildo biudžetą:
 - juk tai dar vienas mokesčių mokėtojas
- „tobulina“ konkurenciją:
 - juk tai dar vienas rinkos žaidėjas
- „rodo pavyzdį“ verslui:
 - reikia parodyti kaip „pavyzdingai“ teikti taksi paslaugas
- liko „nuo senų laikų“
 - „nespėjo“ privatizuoti: kirpyklos, pirtys, knygynai, laidojimo namai, butų remontas, padangų montavimas...
- kompensuoja nuostolingą viešosios paslaugos teikimą:
 - jeigu ne pajamos iš komercinės veiklos, viešosios paslaugos negalėtume teikti

Komercinė veikla nėra valstybės funkcija

- **LR Konstitucija:**

- saugo ūkinės veiklos laivę ir privačią iniciatyvą
- draudžia monopolizuoti rinką
- saugo sąžiningos konkurencijos laisvę

- **Realus scenarijus**

- prevencija:
 - konkurencijos kultūros skaida
 - funkcijų, keliančių interesų konfliktą, faktinis atskyrimas
- įstatymo reikalavimų laikymasis
- reali atsakomybė už nesilaikymą

- **Kas trukdo siekti idealaus scenarijaus?**

- Valstybė teikia tik tokias paslaugas:
 - kurių neteikia privatus verslas
 - kuomet kiti konstituciniai gėriai yra objektyviai svarbesni

- **Ačiū už Jūsų dėmesį!**

